

Drets, dones, vots

Quan Josep Maria Huertas Clavería, en nom de la Diputació, m'encarregà aquest article em digué que pensés un tema. De bell entuvi no se li acudia de què podia parlar-vos. Jo no sóc, a direrència dels altres companys, de molta més categoria, Marta Mata, Espinàs i Candel, als quals també es sol·licità col.laboració, especialista en cap matèria. Per això el bon amic Huertas em donà carta blanca. I heus aquí que jo he decidit, aprofitant que el passat primer d'octubre es complí el cinquanté aniversari de l'obtenció del dret al vot femení a l'Estat Espanyol, dedicar aquestes tatlles a la dona.

Justament aquest és un dels temes que més m'interessaven. El primer perquè sóc dona, cosa que agraiesc, tot plagiant Maria Mercé Marçal, a l'atzar o als déus pregonament. Segonament perquè en sento solidària amb els més marginats i els més oprimits, és a dir, les més marginades i les més oprimides. Tercerament perquè, segons les estadístiques, el 52% de la població és formada per dones. Dones que encara tenen, tenim, una revolució pendent fins i tot als països més desenvolupats. "La revolució més jove contra l'opressió més antiga", diu amb molt d'encert un eslogan feminista. De fet, les lluites de les primeres sufragistes angleses i nord-

americanes començaren tot just el segle passat, però fins el 1918 a Anglaterra i el 1920 als Estats Units les dones no tingueren dret al vot. Cal remarcar que el moviment sufragista ianqui donà actiu suport a la campanya que intentava abolir l'esclavitud, la qual cosa molestà a molts dels abolicionistes homes, car els treia protagonisme. Quan després de la guerra de Secessió, l'esclavitud fou abolida (1865) es concediren drets de vot als esclaus però no a les esclaves. La llei insistia, doncs, en el fet de considerar la dona com a ciutadana de segona categoria. Pel que fa a Espanya, fou Clara Campoamor (una de les personalitats més interessants dels anys trenta, injustament oblidada) sens dubte, que aconseguí, contra l'opinió de Victoria Kent, per a qui otorgar el vot a la dona significava ajudar a les dretes, els 161 síes de la cambra amb els quals s'aprovaria l'article que ens havia de donar dret al sufragi.

A hores d'ara les dones votem, treballem, guanyem diners, som independents iguals com els homes. De veritat? Permeteu-me un somriure escèptic. La nostra situació ha canviat, és cert. No obstant això, els primers desnonaments del postfranquisme a Catalunya foren sobretot al sector tèxtil, (on les dones des

de els inicis de la indústria hi deixaren els ulls i les mans treballant jornades de catorze hores i cobrant la meitat que els homes) per nosaltres, amb la justificació que el sou femení és considerat com a ajudat, el fonamental és el del home. Malgrat l'atur, moltes tenim la sort de treballar fora de casa en les mateixes condicions que els homes, però les feines domèstiques continuen recaient sobre la nostra espatlla. Estem, doncs, pluriemplesades, sense obtenir cap benefici d'aquesta tasca. Algunes hem anat a la Universitat; hem provat que la nostra intel·ligència era similar a la dels nostres companys de classe, -més intuïtiva repetien els professors-. Hem entrat a formar part de professions liberals; hem estat contractades per empreses, o després de "refides oposicions" amb contrincants masculins, ens hem convertit en funcionaries. Quantes, però, ostenten càrrecs d'importància? Dónem un cop d'ull al Parlament de Catalunya, si més no.

Aquest és el panorama. Quaranta anys de franquisme ha influït negativament. Tots i estem d'acord. Amb la democràcia hem aconseguit una sèrie de millores legals. Tant de bo! Però la nostra imatge no ha sofert quasi modificacions. Poseu la T.V. o escolteu la ràdio. La publicitat és